

TAKALONVAARA 18.7.2015

Matti Karjalainen syntyi Ii-järven Kiviniemessä 16.5.1825 Matti Matinpoika Karjalaisen ja Anna Sihverintytär Palosaaren perheeseen. Matilla oli kaksi vanhempaa siskoa Anna ja Briitta. Kiviniemestä perhe muutti Siikalaiseen. Matin isä kuoli pojan ollessa vain kahdeksan vuotta. Matti avioitui keväällä 1853 Kaisa Maria Karjalainen-Poussun kanssa ja he ryhtyivät rakentamaan Takalonvaaran taloansa. Talottomana miehenä Matti olisi joutunut Venäjän armeijan palvelukseen kolmeksi vuodeksi, tämä lienee olennaisin syy oman talon rakentamiseksi. Talon välittömään läheisyyteen rakennettiin navetta, heinälato, kaivo, liiteri, kota ja sauna.

Taloon rakennettiin ensin pirtti, joka oli savupirtti. Pirtin nurkassa näkyy edelleen tulisijan jäänteitä. Pirtin katto oli keskeltä ylöspäin nouseva. Matille ja Kaisalle syntyi Takalonvaarassa kuusi lasta Sakari, Johan, Kaisa, Anna, Matti ja Reetta. Perheen kasvaessa tarvittiin lisätilaa, jolloin rakennettiin kaksi etuhuonetta eli kamaria. Kamareissa ei ollut yläpohjaa eikä uuneja. Asuinrakennuksen ulkomitat olivat kamarien rakentamisen jälkeen 15 m x 7 m.

Navetassa oli lehmiä ja lampaita, mutta metsän riista ja kala toivat pöytään tärkeän lisän. Pihapiiriin raivattiin noin hehtaarin suuruiset pellot, joita viljeltiin Siikalaisesta käsin vielä 1960-luvulla. Metsäniityiltä saatiin karjalle ruokaa talven yli. Kulku Takalonvaaraan tapahtui Takalonjärven itäpäästä ja kesäisin vesiteitse.

Takalonvaaran asumisen kulmakiveksi muodostui alati kuivuva kaivo, jonka syvyys oli parhaimmillaan jopa 14 metriä. Karjatalouden tullessa elinkeinoksi kaivon olemassa olo tuli yhä tärkeämmäksi. Kaivon kuivuus oli yhtenä syynä perheen muutolle takaisin Siikalaiseen ja toisena syynä se ettei Siikalaisen talossa ollut miesväkeä. Siikalaisessa asuivat edelleen Matin äiti ja sisko Briitta. Vanhin sisaruksista Anna oli avioitunut Sakari Sakarinpoika Poussu-Karjalaisen kanssa ja muuttaneet pois Siikalaisesta.

MITÄ RAKENNUKSILLE TAPAHTUI?

Tallirakennus sanotaan siirretyn hevostalliksi Rauhalan navetan taakse savottavuosina 1926-1927. Talvisodan jälkeen vuonna 1939 piharakennuksista oli jäljellä vain karjalato, joka on nyt Takalonjärven pohjoispuolella Immo Siikaluoman pojan tyttären kesämökkinä. Pirtti oli pahasti lahonnut ja Kalevi Siikaluoma sahasi sen haloiksi 1958-1959. Jäljellä on nyt vain kamarit eli etuhuoneet.